

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
د مولانا سعيد افغاني د سولې او تفاهم، نشراتي ارگان

www.said-afghani.org

آزاده، ټولنيزه، علمي، فرهنگي او نشراتي ارگان

Dr.Said Afghani

د مولانا سعيد افغاني: آزاده، ټولنيزه، علمي، فرهنگي او نشراتي ارگان ته بڼه راغلاست!

شاد روان استاد علي اصغر « پشیر هروی »

تاریخ نشر: 5 فبروری 2021

حکایت ۲۹۷

هنري باش و هرچه خواهی کن
نه بزرگی بمادر و پدر است
نافهء مشک را ببین بمثل
کاین قیاس بدیع معتبر است
« کافی همدانی »

وجه قرانت

علماء نحو میگویند اسم اشاره « ذا » در حال افراد بهمین صورت و در حال تشبیه اگر مرفوع المحل باشد « دان » و اگر منصوب المحل یا مرجور المحل باشد « ذین » خوانده میشود.

از طرف دیگر اسماء اشاره را بمنی میدانند و میگویند « الف » در « دان » و، یاء ، در ، ذین ، علامت رفع و نصب یا جر نیست ، بلکه این کلمات را همینطور وضع کرده اند و چون در آیتی از قرآن کریم « ان هذان لساحران » آمده و حرف (ان) از حروفی است که اسم خود را نصب میدهد.

برای کلمه « هذان » که بعد از (ان) در آیه کریمه واقع شده تأویلاتی ذکر کرده اند که موضوع بحث آن خارج از دایره این حکایات است ، ولی چون این حکایت با این بحث ارتباط دارد توضیح فوق بیان شد.

ابوالحسن محمد بن احمد ابن کیسان (عالم مشهور نحوی که در بغداد زندگی میکرد و رؤسا و اشراف آن شهر بمنظور استفاده از محضر وی بخانه او میرفته اند و میگویند غالباً صدها اسب بر درخانه او ایستاده بود و او در سال ۲۹۹ هجری وفات یافته است) یکروز بقاضی اسمعیل بن اسحق که از وی پرسیده بود:

وجه قرانت « ان هذان لساحران » باین صورت چیست و شما در باره اعراب آن چه نظری دارید؟

پس از اینکه لحظه بتکفر پرداخت، گفت:

آنها مبنی میدانیم و اعراب نمیدهیم و اشکالی هم رخ نمیدهد!

قاضی پرسید:

علت بناء آن چیست ؟

ابن کیسان گفت: علت بناء آن اینست که مفرد آن « هذا » است و « هذا » هم مبنی است و تثنیه آن بر دو وجه هذان و هذین خوانده میشود.

این جواب قاضی را باعجاب واداشت و گفت:

چه خوب جوابی بود این جواب اگر کس دیگر هم آنها گفته بود!

ابن کیسان گفت:

در این صورت ، خود قاضی هم آنها بگوید تا همانطور که میخواهد جواب خوبی باشد!

سلسله این حکایات آموزنده ادامه داد...

ناشر :

سایت وزین 24 ساعت

موسس و مسوول :

محمد مهدی « بشیر »

www.24sahat.com

www.said-afghani.org - بازگشت به صفحه اصلی